

Raadsinformatiebrief

Van	Burgemeester en Wethouder/Burgemeester	Zaak nr.	1445835
Aan	Gemeenteraad	RIB nr.	2024-39
Portefeuillehouder	B. Heller	Datum	6 juni 2024
Informatie bij	Sonja Avontuur	Tel. nr.	035-6291505

Onderwerp

Uitgangspunten Oekraïne-opvang

Kernboodschap

Ruim twee jaar vangen wij in Hilversum Oekraïners op. Het is waarschijnlijk dat het nog geruime tijd zal duren voordat Oekraïners weer terug kunnen keren. Deze situatie stelt ons voor de vraag hoe wij in de komende periode met Oekraïense ontheemden willen omgaan. Het college heeft op 4 juni 2024 besloten naar aanleiding van dit vraagstuk te gaan inzetten op *normalisatie* – wat betekent dat Oekraïners zo veel als mogelijk in het reguliere voorzieningenaanbod van de gemeente gaan meedraaien. Daarnaast is er parallel een huisvestingsvraagstuk dat dient te worden geadresseerd; op 1 november 2025 loopt de huurtermijn van de Philiplocatie af. De wens tot normaliseren en het huisvestingsvraagstuk hebben wij vertaald in een aantal uitgangspunten voor de Oekraïne-opvang, die u in deze raadsinformatiebrief kunt teruglezen. De visie sociaal domein, de beleidsagenda Wmo en Jeugd en de beleidsagenda asielaanpak dienen als basis voor deze uitgangspunten. Daarmee wordt ook de samenhang tussen het Oekraïnedossier en verwante beleidsterreinen gevonden.

Aanleiding

De opvang van Oekraïense ontheemden, aanvankelijk een reactie op een crisis, transformeert door de aanhoudende oorlog naar een langdurig, en mogelijk permanent verblijf in Nederland. De Oekraïense ontheemden krijgen in ieder geval tot 4 maart 2025 bescherming op basis van de EU-Richtlijn Tijdelijke Bescherming. Hiermee hebben zij een andere status dan andere groepen vluchtelingen.

Het is op dit moment onzeker hoe het verder zal gaan met de opvang van Oekraïense ontheemden in Nederland en daarmee ook in Hilversum. In de eerste plaats omdat onzeker is hoe de oorlog verder gaat verlopen. In de tweede plaats is nu nog onduidelijk hoe de bescherming van Oekraïense ontheemden er na 4 maart 2025 uit gaat zien en in de derde plaats, omdat het nog onduidelijk is of we vanuit het Rijk voldoende middelen blijven ontvangen om deze opgave uit te voeren.

In deze onzekere situatie moeten op sommige punten toch besluiten worden genomen. Zo loopt de huurtermijn voor de Philipslocatie op 1 november 2025 af en vraagt de bijstelling van het normbedrag per 1 januari 2024 om op een andere manier naar het aanbod van voorzieningen voor Oekraïners te kijken.

Consequenties

Met het formuleren van een aantal uitgangspunten voor het vervolg van de Oekraïne-opvang in Hilversum kunnen in deze voortdurende onzekere situatie daar waar nodig weloverwogen besluiten worden genomen. We gaan hierin uit van het meest aannemelijke scenario dat er nog een langere periode opvang voor Oekraïense ontheemden moet worden geboden.

We hanteren de hiernavolgende uitgangspunten voor de opvang van ontheemde Oekraïners in Hilversum. Deze uitgangspunten zijn daar waar mogelijk gebaseerd op de doelstellingen uit de visie sociaal domein, de beleidsagenda Wmo en Jeugd en de beleidsagenda asielaanpak.

1. *We houden sterk rekening met opvang na 4 maart 2025 en bereiden ons daarop voor.*
2. *Oekraïense ontheemden maken deel uit van de samenleving en doen mee op alle leefgebieden.*
Opvang is gekoppeld aan meedoen aan de Hilversumse samenleving. Dit betekent:
 - Taalonderwijs voor volwassenen;
 - Kinderen en jongeren gaan zo snel als kan naar regulier onderwijs en krijgen extra taalondersteuning via de taalschool;
 - Kinderen en jongeren doen mee aan het Hilversumse aanbod van sport, spel, muziek;
 - Volwassenen gaan aan het werk of hebben (volgens de doelstellingen van Hilversums beleid) een 'zinvolle dagbesteding'.
3. *A) Passende zorg, wegwijs in de samenleving, vrije tijd en ondersteuningsmogelijkheden regelen we vanuit het reguliere aanbod van maatschappelijke partners en gemeentelijke diensten.*
Zowel preventief als curatief. Dit wordt bekostigd uit het reguliere Oekraïne budget. Als dit niet toereikend is, dan vragen we hiervoor aanvullende financiering aan bij het Rijk. En anders kunnen we hiervoor de reserve opvang Oekraïners inzetten.

B) Voorzieningen specifiek voor Oekraïners bouwen we gelijktijdig af en we combineren voorzieningen waar mogelijk.
Dit betekent een verschuiving van middelen van contractpartijen naar voorzieningen binnen de gemeente Hilversum binnen het reguliere Oekraïne budget. (m.u.v. huisvesting gezien de aparte opvangstatus en financiering van en de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor deze groepen nieuwkomers.)
4. *Als Oekraïners gebruik maken van het reguliere aanbod worden aanbieders daarvoor vergoed.*
Hiermee kunnen we de bestaande Hilversumse sociale basis verstevigen.
5. *Opvanglocaties zijn gericht op een zo zelfstandig mogelijk leven om druk op de woningmarkt te voorkomen.*
Om samen te kunnen leven (integratie), is het belangrijk om grip te hebben op je eigen leven, erbij te horen en mee te kunnen doen en zelfvoorzienend te zijn. Bovendien hebben we gezien dat onzelfstandige woonconcepten op de lange termijn zeer kostbaar zijn. De inrichting van zo zelfstandig mogelijke opvanglocaties kan voorkomen dat ontheemden meteen op de reguliere huizenmarkt gaan drukken in geval er een permanent verblijfsrecht komt. En als (een deel van) deze groep terug naar huis keert kunnen de opvanglocaties mogelijk voor andere doelgroepen worden ingezet.
6. *De opvang van Oekraïners gaat niet ten koste van de bestaande woningvoorraad en concurreert niet met asielopvang-locaties.*

De huurtermijn van de Philipslocatie loopt tot 1 november 2025. Dit betekent dat de 500 opvangplekken die we hier momenteel beschikbaar hebben voor Oekraïense ontheemden komen te vervallen. Er wordt onderzocht of verlenging mogelijk is indien dit ter overbrugging naar een nieuwe locatie noodzakelijk zou zijn. Om niet onder de huidige taakstelling Oekraïne van 941 te komen, zullen er vervangende opvangplekken gerealiseerd moeten worden. Er zal gezocht worden naar een locatie/locaties waar plek is voor ongeveer 572 personen, zodat ook de mensen die nog verblijven in hotelopvang opgenomen kunnen worden in de gemeentelijke opvang. In de zoektocht gaan we zoveel mogelijk uit van de hierboven geformuleerde uitgangspunten. Concreet betekent dit:

- *Voor de vervanging van de Philipslocatie zal geen gebruik gemaakt worden van de bestaande woningvoorraad.*
Huisvesting voor Oekraïense ontheemden zal derhalve niet ten koste gaan van andere woningzoekenden.
 - *Onder voorbehoud dat het in de praktijk te realiseren is, biedt/bieden de vervangende locatie(-s) van de Philipslocatie een hoge mate van zelfstandigheid voor de bewoners.*
Op de Philipslocatie kunnen de bewoners niet zelf koken maar is er drie keer per dag catering, is het sanitair gedeeld en zijn de douches in een noodvoorziening buiten het pand gevestigd. Uit de ervaringen die we in de afgelopen twee jaar hebben opgedaan met de opvang van Oekraïense ontheemden, komt echter naar voren dat een zo hoog mogelijke mate van zelfstandigheid van bewoners wenselijk is voor zowel de bewoners zelf als voor de beheersbaarheid op de opvanglocatie. Er zal dan ook in de zoektocht en ontwikkeling van een locatie gestuurd worden op een zo hoog mogelijke mate van zelfstandigheid voor bewoners. De Thebe locatie is een goed voorbeeld. De bewoners op deze locatie hebben een eigen kookegelegenheid, maar delen de sanitaire voorzieningen. Een kanttekening hierbij is de beschikbaarheid van geschikte locaties voor een hoge mate van zelfstandige bewoning.
 - *De gemeente onderzoekt de mogelijkheid tot de aankoop van maatschappelijk vastgoed.*
In de zoektocht naar vervanging van de Philipslocatie wordt de optie van de aanschaf van een pand door de gemeente onderzocht als alternatief voor huur. Het moet dan gaan om een pand dat ook voor andere doelgroepen en/of doeleinden kan worden ingezet, voor het geval de opvang van Oekraïense ontheemden op termijn niet meer nodig zou zijn.
 - *De vervangende locatie(-s) van de Philipslocatie concurreert/concurreren niet met asiellocatie(-s).*
In december 2023 is de beleidsagenda asiel opgesteld. Hierin is onder meer door de raad vastgesteld dat asielopvang kleinschalig zal plaatsvinden (ongeveer 130 mensen). Het college zal niet in hetzelfde segment gaan zoeken voor de doelgroep Oekraïense ontheemden als hier gelijktijdig ook gezocht wordt voor asielopvang-locaties. Het college voorziet dat het vinden van geschikte locaties lastig gaat zijn en wanneer voor beide doelgroepen gelijke zoektochten lopen, vindt er mogelijke ongewenste concurrentie plaats.
7. *Oekraïense ontheemden die inkomen uit werk hebben en in een opvanglocatie verblijven, dragen bij aan opvang/huisvestingskosten.*
Op deze manier sluiten de kosten die ontheemden voor huisvesting maken beter aan op dat van andere groepen in de maatschappij.

Vervolgtraject

Voor de opvang van Oekraïners ontvangt de gemeente een normbedrag per gerealiseerde opvangplek per dag. Dit bedrag volstaat om de opvang te betalen, ook nu het bedrag sinds 1 januari 2024 naar beneden is bijgesteld. De wijze waarop het bedrag wordt ingezet verandert voor een deel doordat we meer gebruik maken van maatschappelijke partners en minder van het locatiemanagement van de opvanglocaties.

De huurtermijn van de Philipslocatie loopt 1 november 2025 af. Om tijdig een alternatieve opvangmogelijkheid voor de bewoners van deze opvanglocatie en de ontheemden die in hotel(s) verblijven beschikbaar te stellen, dient spoedig gestart te worden met de voorbereiding en ontwikkeling van één of meerdere opvanglocaties. De eerste stap is een brede marktverkenning. Hierbij wordt in kaart gebracht wat de mogelijkheden zijn binnen de hierboven beschreven richtlijnen. Het uitgangspunt van Hilversum is dat alle kosten voor de opvang van Oekraïners worden bekostigd door het Rijk. Wij kiezen er op voorhand niet voor om deze kosten voor eigen rekening te nemen.

Burgemeester en wethouders van Hilversum,

de gemeentesecretaris,

de burgemeester,

mr. C.P. Torres Barrera

dr. ir. G.M. van den Top

Bijlage(n): n.v.t.

Deze raadsinformatiebrief is digitaal beschikbaar op [internet](#) onder "Vergaderstukken", B en W-vergadering van 4 juni 2024.